

кономічної діяльності” на пряму підготовки 0502 “Менеджмент” / [кол. авт. за заг. кер. А.Ф. Павленка]. – К. : КНЕУ, 2004. – 142 с.

3. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційні характеристики бакалавра, спеціаліста і магістра спеціальності “Маркетинг” на пряму підготовки 0501 “Економіка і підприємництво” / [кол. авт. за заг. кер. А.Ф. Павленка]. – К. : КНЕУ, 2004. – 147 с.

КОНДРАТОВА Л.Г.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКЛАДАННЯ КУРСУ “ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА” В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

Нові зміни та принципи освітянської політики завжди проходять через систему післядипломної педагогічної освіти, що орієнтується на підготовку нової генерації педагогів з високим рівнем професіоналізму, методологічною й загальною культурою, аналітичним мисленням, інноваційним творчим стилем. Перебудова в суспільстві потребує інших підходів до організації освітнього процесу післядипломної освіти, до педагога, спрямованості на розвиток педагогічного мислення, вільний вибір ним форм і методів саморозвитку, професійного самовдосконалення.

Концептуальні вимоги до вдосконалення професійної підготовки вчителів визначені дійсністю, змінами між змістом освіти та його реалізацією в практичній діяльності. Тому сьогодні диктує нові андрагогічні засади навчання, що мають прагматичну спрямованість на результат – готовність учителя до здійснення інновацій та викладання нових предметів, факультативів і курсів за вибором тощо.

У сучасних психолого-педагогічних джерелах існує певний незначний вітчизняний та зарубіжний досвід дослідження проблеми модернізації післядипломної педагогічної освіти на засадах гуманістичних ідей. У галузі художньо-естетичної освіти значним нововведенням стає поява нового курсу “Художня культура”, що є безперечним фактом оновлення системи естетичного виховання останнього десятиріччя.

Мета статті – розкрити питання застосування педагогічних технологій у процесі підготовки педагогічних кадрів до викладання художньої культури та визначити переваги застосування проектної технології як прикладу значного розвитку особистості сучасного педагога.

Питання методології та дидактики викладання художньої культури були висвітлені в працях російських дослідників Л. Предтеченської, Ю. Солодовникова, Л. Рапацької, О. Кабкова; українських науковців Л. Аристової, Л. Масол, Н. Миропольської, М. Ратко, О. Щолокової та інших.

На думку Л. Масол, для галузі мистецької освіти необхідно розвивати такі якості, як: когнітивні, перцептивні, оцінні, діяльнісні, комунікатив-

ні та суто предметні цілі навчання. За визначенням авторів програми, загальноосвітньою місією нового курсу “Художня культура” є реалізація як навчально-пізнавальних, так і світоглядно-виховних завдань мистецької освіти, адже він передбачає систематизоване й цілеспрямоване опанування учнями цінностями української та зарубіжної культурно-мистецької спадщини, а також формування готовності до діалогу (полілогу) культур у подальшій життєдіяльності.

Головні завдання курсу вимагають від системи післядипломної педагогічної освіти певних змін у навчанні вчителів до його викладання, появу інноваційних форм, методів та технологій навчання дорослих. Проблемам андрагогіки приділяли значну увагу багато дослідників, серед яких: Б.Г. Ананьєв, який визначав психолого-педагогічного управління в умовах навчання дорослих; В. Сухомлинський, який зазначав, що найкраща, найточніша методика дієва лише тоді, коли є жива індивідуальність педагога; В. Слободчиков, який висловив думку щодо специфічних характеристик зрілої особистості, якими є слухачі курсів підвищення кваліфікації, головним стає розвинуте почуття відповідальності, потреба в піклуванні про інших та передачі своїх знань і свого життєвого досвіду іншим, постійна здатність учителів до активної участі в професійній діяльності.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій у сфері післядипломної педагогічної освіти дає змогу констатувати, що в процесі підготовки вчителів художньо-естетичних дисциплін значне місце посідає вивчення особливостей і використання педагогічних технологій. Під час підготовки вчителів до викладання мистецьких дисциплін ми вважаємо за доцільне застосовувати такі художньо-педагогічні технології: партнерські, художньо-інтегративні, інтерактивні. Автор програми Л. Масол запропонувала класифікацію категорії “технологія” й акцентувала такі аспекти в понятті “технологія”: дидактичний аспект (В. Безпалько, С. Гончаренко, С. Подмазін, О. Савченко), виховний аспект (І. Бех, В. Рибалка, Н. Шуркова), цілісно-педагогічний аспект (І. Дмитрик, М. Кларін, А. Нісімчук, О. Пехота, Г. Селевко, С. Сисоєва). Значні можливості для художньо-естетичної освіти останнім часом набуває проектна технологія.

У загальному вигляді педагогічну технологію слід розуміти як комплексну інтегровану систему, що включає в себе упорядковані операції й дії, які забезпечують результат у вигляді інформаційно-предметних і процесуальних аспектів навчання. За визначенням Г. Селевко, “педагогічна технологія функціонує і як наука, що досліджує найраціональніші шляхи навчання, і як реальний процес навчання”. Саме технологічний підхід відкриває нові можливості для концептуального й проектувального освоєння різних галузей і аспектів освітньої, педагогічної й соціальної дійсності; він дає змогу: передбачати результати й керувати педагогічними процесами; аналізувати та систематизувати на науковій основі наявний практичний досвід і його використання; комплексно вирішувати освітні й соціально-виховні проблеми; забезпечувати сприятливі умови для розвитку особистості; зменшувати ефект впливу несприятливих обставин на людину; оп-

тимально використовувати наявні в розпорядженні ресурси; вибирати найбільш ефективні й розробляти нові технології та моделі для вирішення соціально-педагогічних проблем, що виникають.

У вітчизняній і зарубіжній педагогіці розгляду особливостей проектно-педагогічної технології присвячували свої праці: К. Баханов, О. Онопрієнко, О. Пехота, С. Шевцова, І. Єрмаков, В. Гузєєв, Г. Селевко, Є. Полат, Р. Курбатов, Н. Пахомова, Н. Тарасова та інші.

Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, а особливо в процесі викладання художньо-естетичних дисциплін. Вчителі, які викладають художню культуру в загальноосвітній школі, повинні знати, що проектна технологія, застосована в навчально-виховному процесі, створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, які на Раді Європи були визначені як основні в ХХІ ст.: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, їх систематизація, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему та приймати рішення відбувається саме через метод проекту. Проектування може стати засобом соціального й інтелектуально-творчого саморозвитку всіх суб'єктів освіти (учнів, учителів, батьків), а в більш вузькому розумінні – засобом розвитку проектних здібностей. Робота над проблемною темою викликала необхідність вивчення національного й міжнародного передового досвіду, створення матеріально-технічної бази (комп'ютерні класи, підключення до мережі Інтернет тощо), загального оновлення змісту освіти.

Тому в процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, в умовах підвищення кваліфікації, педагога, поступово оволодіваючи основами проектно-педагогічної технології та створюючи самостійно зразки мистецьких проектів у практичних та тренінгових видах робіт, мають безліч можливостей для розвитку свого власного педагогічного творчого потенціалу.

Вчителі беруть участь у створенні проектів з художньої культури, поступово включаються у творчий процес. Такий вид андрагогічної практичної діяльності дає змогу розвивати дослідницькі та творчі здібності, які впливають на підвищення загального рівня професійної компетентності. Вивчаючи природу творчості, а саме розвиток таких якостей особистості, як інтуїція, активність, наполегливість, працездатність, широка мотивація і цінності орієнтації, та ґрунтовно досліджуючи методи й етапи творчого процесу, сучасні дослідники Я.А. Пономарьов, В.А. Крутецький, А.М. Матюшкін, І.А. Семенов, Дж. Гайсс та інші визначають, що саме творчість допомагає розвивати такі риси особистості – самовираження – впевненість; самореалізація – сміливість; мислення – наполегливість; здібності та інші.

Проектна діяльність міцно пов'язана з проблемою творчості і є творчою по своїй суті. Педагоги в процесі навчання мають обрати той різновид творчого проекту, який допоможе максимально вирішити обрану вчителем проблему. Виходячи з класифікації, яка подана в табл. 1, педагоги мають

можливість самостійно обрати та в процесі практичної підготовки апробувати різновид творчого мистецького проекту.

Важливе значення в процесі творчості має об'єктивна новизна результату творчості і її соціальна значущість, пошук і застосування оригінальних способів вирішення практичних завдань. Інтуїтивне рішення, що виникає в процесі творчої діяльності, виконання низки творчих дослідницьких завдань, спрямованих на вирішення ключової проблеми, що лежить в основі творчих проектів з художньої культури, які виконуються вчителями в процесі курсової підготовки, дозволяють розвивати професійну творчість вчителя: через практичну діяльність – до засвоєння теоретичних знань. Особливою рисою проектної технології є той факт, що проектна діяльність є потужним способом розвитку особистості. У процесі творчої діяльності завжди відбуваються позитивні зміни кожної особистості, а саме розвиток творчих здібностей тих, хто навчається, – вчителів художньої культури. Значним фактором стає проектна діяльність, що передбачає велику частину самостійної праці тих, хто навчається: висування задуму проекту, знаходження можливостей реалізації проекту, планування й виготовлення продукту, оцінювання результату праці. Отже, проектна діяльність формує творчу особистість і допомагає вчителям самостійно апробувати процес створення мистецьких проектів.

Таблиця 1

Класифікація проектів з художньої культури

За змістом	<ul style="list-style-type: none"> - Проекти з музичного мистецтва - Проекти з театрального мистецтва - Проекти з образотворчого мистецтва - Проекти з кіномистецтва
За кількістю учасників	<ul style="list-style-type: none"> - Індивідуальні - Парні - Групові - Колективні - Масові
За методом виконання	<ul style="list-style-type: none"> - Дослідницькі - Творчі - Практико-орієнтовані - Ігрові, рольові - Інформаційні
За тривалістю виконання	<ul style="list-style-type: none"> - Короткотривалі - Середньої тривалості - Довготривалі

Висновки. Отже, розглядаючи питання застосування педагогічних технологій у процесі підготовки вчителів до викладання художньої культури, ми дійшли висновку, що застосування проектної технології дає змогу розвивати такі характерні професійні риси особистості сучасного педагога, як: інтуїція, активність, наполегливість, працездатність, широка мотивація й цінності орієнтації.

Література

1. Бершадский М.Е. Дидактические и психологические основания образовательной технологий / М.Е. Бершадский. – М. : Пед. поиск, 2003. – 256 с.
2. Коберник О.М. Проективна педагогіка і національна школа / О.М. Коберник // Шлях освіти. – 2006. – № 7. – С. 7–9.
3. Кондратова Л.Г. Художня культура. 10 клас : метод. посіб. / Л.Г. Кондратова. – Х. : Основа, 2010. – 208 с.
4. Матяш Н.В. Развитие теории и практики проектного обучения в отечественной и зарубежной педагогике / Н.В. Матяш // Симоненко В.Д. Технологическое образование школьников. Теоретико-методологические аспекты / В.Д. Симоненко, М.В. Ретивых, Н.В. Матян. – Брянск : Изд-во БГПУ : Технология, 199. – С. 108–154.
5. Набока Я. Культурологічний підхід до розвитку особистості педагога у системі післядипломної освіти / Я. Набока // Післядипломна освіта в Україні. – 2001. – С. 57–60.
6. Пехота О.М. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота. – К. : А.С.К., 2001. – 254 с.
7. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий / Г.К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий. – 2005. – 287 с.
8. Масол Л. Художня культура. Підручник для 9 класу / Л. Масол. – К. : Генеза, 2009. – 288 с.

КОРОБЧУК Л.І.

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ

На сучасному етапі розвитку цивілізованих країн світу одне з актуальних питань сьогодення – формування екологічної культури. Сам процес формування та розвитку екологічної культури студентів машинобудівного профілю має складну будову (екологічне виховання, екологічна свідомість, екологічне мислення, екологічна етика, екологічна освіта, екологічне світосприйняття та екологічне світорозуміння) і є багатоступеневим.

Важливий внесок у дослідження питань формування екологічного світогляду особистості, екологічної освіти й виховання останніми роками зробили Н.П. Депенчук, І.Д. Дроздова, Р.С. Карпінська, В.П. Казначеев, А.Л. Яншин, М.Й. Багер, В.Є. Борейко.

Мета статті – розкрити основи екологічної підготовки як однієї зі складових екологічної культури майбутніх фахівців вищого технічного навчального закладу за допомогою еколого-психологічної компетентності.

Засвоєння екологічних знань студентами вищих технічних навчальних закладів є важливою складовою у процесі формування майбутніх фахівців машинобудівного профілю. Лише правильне й грамотне формування